

Information den 3. oktober 2017.

Danske valgobservatører: Derfor fulgte vi afstemningen i Catalonien

Tre danske folketingsmedlemmer var valgobservatører ved søndagens folkeafstemning om uafhængighed i Catalonien. En afstemning, som Spaniens højesteret på forhånd havde kendt ulovlig

Folk skal i så vid udstrækning som muligt have så meget selvstændighed som muligt'

Rasmus Nordqvist, medlem af folketinget for Alternativet

- Har alle ret til en afstemning om selvstændighed?

»Jeg synes ikke, det er et spørgsmål om ret. Fakta er, at catalonierne afholdt en folkeafstemning søndag. Der har samtidig været meldinger om pres på frie medier og anholdelser af borgmestre. Og jeg synes derfor, det er vigtigt at være til stede for at se, hvad der foregår. Det er dét, der har været den primære årsag til at være til stede for mig,« siger Rasmus Nordqvist, der mener, at centralmagten i Madrid bør tage cataloniernes ønske om selvstændighed alvorligt og gå i en dialog herom.

»Men vil man ikke det – altså dialogen – og i stedet lader, som om spørgsmålet om selvstændighed slet ikke eksisterer, kommer der jo et modpres,« siger Rasmus Nordqvist.

Det er dét pres, som i sidste ende blev til en ulovlig folkeafstemning om selvstændighed, mener han.

- Støtter du catalansk selvstændighed?

»Jeg synes ikke, det er op til mig at tage stilling til det spørgsmål. Jeg ved bare, at der er behov for dialog i en sådan situation – man kommer ingen vegne ved bare at holde sig for ører og øjne og nægte at spørgsmålet eksisterer. Det har man gjort i Madrid.«

Mathias Svold

–Så man skal bare trodse lovgivningen og gennemføre en afstemning i strid med grundloven?

»Der er blevet afholdt masser af folkeafstemninger i historien, som var forfatningsstridige – og hvor spørgsmålet om selvstændighed først blev taget alvorligt efter en afstemning.«

»Men i forhold til Catalonien er der netop en historisk ramme, som er det lys, kravet om selvstændighed skal ses i. Det her krav er jo ikke opstået pludseligt, men er et historisk krav og en meget lang politisk proces, der er blevet ført med fredelige midler. Jeg mener, at folk i så vid udstrækning som muligt skal have så meget selvstændighed som muligt,« siger Rasmus Nordqvist.

»Det er jo ikke bare et lille, højrenationalistisk parti, men stort set hele det politiske spektrum i Catalonien, der ønsker selvstændighed. Derfor kan man ikke bare sammenligne med andre steder i Europa.«

'Jeg interesserer mig for demokratiske processer'

Alex Ahrendtsen, medlem af folketinget for Dansk Folkeparti

– Hvorfor har catalonierne ret til at stemme om selvstændighed?

»Det har jeg ingen mulighed for at svare på. Jeg kender ikke den spanske grundlov eller højesterets afgørelse (om at erklære afstemningen ulovlig, *red.*). Og min rolle er heller ikke at tage stilling til det spørgsmål eller på anden måde blande mig i et andet lands interne forhold. Jeg er her kun for at observere.«

Asbjørn Sand

»Jeg blev inviteret af DILPOCAT til at være en slags international observatør – *international visitor* er betegnelsen. Vores opgave er at følge processen, og vi har alle skrevet under på de internationale regler for observatører. Vi må ikke blande os eller forstyrre processen – men skal observere og til slut skrive en afrapportering,« siger Alex Ahrendtsen, der understreger, at han er i Catalonien som frivillig og hverken er udsendt af Folketinget eller Dansk Folkeparti.

»Jeg er her, fordi jeg interesserer mig for demokratiske processer – og jeg bestræber mig derfor på ikke at tage stilling til sagen. Det er slet ikke min opgave. Men når jeg inviteres til at deltage, så siger jeg ja. Og det har været lærerigt«.

–Hvad er den vigtigste lære, du tager med dig hjem?

»Afstemningen søndag i Catalonien viser bare, at hvis et folk er fredeligt og benytter sig af moderne teknologi, er det meget svært at stoppe deres ønske.«

»Enhver kan i dag fungere som journalist og lave sine egne optagelser og brede dem ud på internettet. Det viser, hvor stor magt folk i dag har. Det er enormt svært at diskutere den slags spørgsmål.«

–Afstemningen er afholdt, valgdeltagelsen var forventeligt lav, men resultatet er et klart ja til selvstændighed. Så hvad nu?

»Vi ved faktisk ikke, hvor lav stemmedeltagelsen har været, og hvor mange der har stemt. Der var lange køer foran valgstederne, og hvis ikke politiet havde forhindret det, hvor mange ville så have stemt? Jeg vil mene, at omstændighederne taget i betragtning, har mange deltaget.«

»Det er vigtigt at understrege, at catalonierne har opført sig fredeligt hele vejen igennem processen – og selvfølgelig nu er meget oprørte over politiets opførsel.«

Jeg går ind for folkenes selvbestemmelse

Pelle Dragsted, medlem af Folketinget for Enhedslisten

– Har catalanerne ret til at stemme om selvstændighed?

»Ja, det er en ret, som alle folkeslag har. Der kan være undtagelser, hvis selvstændighedsønsket er drevet af stormagtsinteresser som i Ukraines Donbass-region, men ellers ja. Jeg går ind for folkenes selvbestemmelse, catalanernes, tibetanernes, færingenes, kurdernes.«

Ivan Boll

– Er det ligegyldigt, hvad forfatningen siger?

»Den spanske forfatning er jo et politisk dokument, som fortolkes forskelligt af regeringen og catalonierne. Den taler både om Spaniens enhed og om regionernes selvbestemmelse, så det er et fortolkningsspørgsmål, hvad der tillægges størst værdi.«

– Vil I også støtte Lollands eller Norditaliens løsrivelse?

»Det er ikke noget, jeg har diskuteret med mit parti, men jeg går ind for folkenes selvbestemmelse. Der kan selvfølgelig være udfordringer. Hvis Fyn f.eks. ville løsrive sig, så har vi jo veje og broer på Fyn, som binder resten af Danmark sammen. Det måtte der jo så findes en løsning på.«

– Hvad er det, der motiverer cataloniernes ønske om selvstændighed?

»Nogle hævder, at Cataloniens ønske om selvstændighed svarer til, at Gentofte vil løsrive sig. Men det er ikke min opfattelse. Catalonien er ganske vist en af de rigere

regioner, men de tilbyder økonomisk udligning med resten af landet, i hvert fald i en overgangsperiode.«

– *Er det ikke bare højreorienteret nationalisme?*

»Det er ikke min oplevelse. Den catalanske selvstændighedsbevægelse er centrum-venstre domineret, og der er mange tilhængere af selvstændighed, som går ind for åbne grænser osv.«

– *Hvad kan afstemningsresultatet bruges til?*

»Det er jeg nok ikke den rette til at vurdere. Men det er klart, at ønsket om selvstændighed deles af en betydelig del af catalanerne, og at konflikten om Cataloniens fremtid ikke bare forsvinder.«

– *Er der risiko for en voldelig konflikt?*

Det tror jeg ikke, alle opførte sig fuldstændig fredeligt, selv om politiet opførte sig meget voldeligt. Jeg så ikke en eneste kaste med skyts. Tværtimod. Selvstændighedsbevægelsen har vundet en pr-sejr, og i dag tænker de fleste, at den måde de spanske myndigheder opfører sig på, lukningen af flere hundrede hjemmesider osv., ikke hører nogen steder hjemme. Jeg håber, at konflikten kan løses gennem dialog og forhandling.«

Sagen kort

Afstemning om selvstændighed

Søndag den 1. oktober afholdt det catalanske parlament og selvstyre en folkeafstemning om catalansk selvstændighed. Afstemningen var på forhånd erklæret ulovlig og forfatningsstridig af den spanske højesteret.

Trods massivt politiopbud blev folkeafstemningen afviklet på en lang række valgsteder, men valgdeltagelsen nåede ifølge de foreløbige tal fra det catalanske parlament kun op på godt 42 procent af de stemmeberettigede. Det svarer til 2.262.424 stemmer ud af i alt 5.343.358 mulige.

Lidt mere end 90 procent af de afgivne stemmer stemte ja til selvstændighed, hvilket svarer til 37,8 procent af det samlede antal stemmeberettigede. Syv procent stemte nej til selvstændighed, mens knap tre procent af stemmerne enten var ugyldige eller blanke.

Præsident for det catalanske selvstyre Carles Puigdemont har siden sin tiltrædelse i januar 2016 haft som erklæret mål at føre Catalonien mod selvstændighed. Efter søndagens valg sagde han: »På denne håbets og lidelsernes dag har Cataloniens borgere vundet retten til en uafhængig stat i form af en republik.«